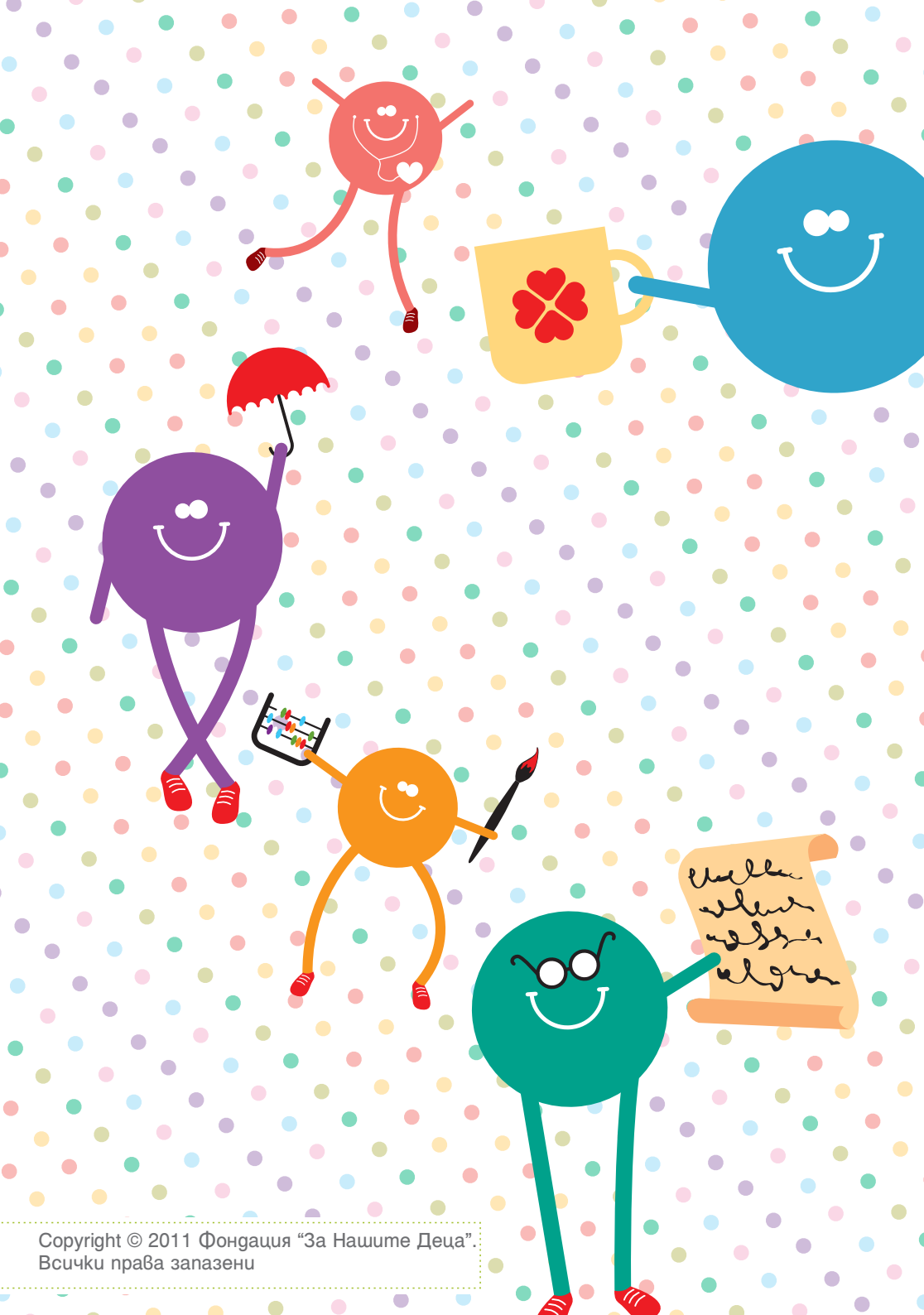

ЗАЩИТЕНИ ДЕЦА В СИГУРНИ СЕМЕЙСТВА

Материали за работа с деца и родители

БЕЗОПАСНОСТ

Нищо не може да ме нарани у дома. В безопасност съм. Нищо не ме заплашва. Мама или татко крият опасните неща високо. Когато печката е включена, не седя близо до нея. Не бъркам в контакта. Не се нагвесвам над терасата.

Забраняват ми да излизам навън сам, но знам как да пресичам улицата, когато съм с мама или татко и внимавам.

В детската градина, в занималнята, на училище знам какво е опасно. Питам, когато не знам. Говоря с учителите или с родителите ми, когато някой ме заплашва. Мога да различавам добрите от лошите хора. Внимавам с хора, които не познавам, но съм учтив.

Познавам правилата, които ме пазят. Това са правила за движение, правила в училище. Знам защо ми забраняват да правя някои неща.

Информирам родителите си къде съм. Те познават хората, с които излизам и са спокойни. Опитвам се да не закъснявам, но когато ми се случи, се обаждам да предупредя родителите си, за да не се безпокоят.

Моля попълнете:

Избягвам някои места, като.....

Знам как да се оправям с рисковете в живота. Те са.....

В училище най-опасно е да.....

Справям се с опасностите в училище като:
.....

Колко добре се чувствам въкщи?

.....
(Посочи от 1 до 6)

СТИМУЛИРАНЕ

Родителите ми ми показват и разказват за интересни неща. Обичам да съм с тях. Разказват интересни истории за хората, за животните. Обичам да излизаме заедно и да ги слушам. Винаги научавам нови неща.

Обичам да правя различни неща заедно с тях – да готвя, да рисувам, да майсторя. Играя с тях и ги питам за каквото се сетя. Много често ми отговарят. Четем заедно или си разказваме приказки и други истории.

Моля попълнете:

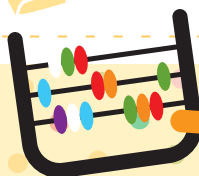
Когато правя неща сам, ги показвам на нашите. Те ми казват, че имам талант в

Нашите ме питат винаги какво правя навън, как си прекарвам времето, какво ми е интересно. Хвалят ме пред роднини и приятели. Те ми казват, например, че

Нашите ми помагат с каквото могат. Учим заедно, знаят кога ми е трудно, казвам им. Изпращат ме при други хора да ми помагат, когато не могат.

Нашите ходят на родителски срещи и после говорим за ученето. Винаги се опитват да ми помогнат. Разказвам им уроците си. Любимият ми предмет е, защото

Гордея се най-много с успехите си в.....

ИДЕНТИТЕТ

Това е моето място. Тук никои не ми пречи да правя моите неща. Като им кажа да не ми пречат, те не ми пречат. Питат ме, когато искат да видят какво правя.

Аз се харесвам. Понякога греша и правя пакости, но това е нормално.

Моля попълнете:

Познавам всичките си роднини и приличам най-много на
Обичам най-много да ходя при.....
Тъгувам най-много за

Харесвам се най-много когато:

- правя.....
- изглеждам.....
- съм облечен/а в
- съм с.....

Задача:

Разкажи кой/коя си, къде си роден, с кого живееш, какво обичаш:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ЧУВСТВА

Обичам да говоря с нашите. Те ме слушат и отговарят. Когато имам проблеми и се тревожа, те ме успокояват. Те ме разбират и затова споделям с тях. Разбрал съм, че когато споделям се чувствам по-добре, по-спокоен съм.

Нашите знаят какво ме радва и се радват с мен.

Нашите внимават, когато се чувствам зле. Чакат да ми мине или ми казват неща, които ме правят по-спокоен.

Моля попълнете:

Най-много се радвам, когато

Мъчно ми е, когато.....

а се ядосвам, когато.....

Когато се ядосвам или съм обиден, обичам да

Тогава нашите правят.....

или.....

Когато не ми се говори, предпочитам да мълча, защото:

.....

След филми си говорим за това защо героят на този филм прави неща, като

.....

ПРАВИЛА

Знам какво мога и какво не мога да правя. Родителите ми са строги, но не ме наказват, защото спазвам правилата. Знам какво е хубаво и какво не. Говорим си за тези неща нашите. Харесва ми когато знам правилата.

Правилата са.....

Вкъщи има ред. Това ми харесва. Понякога няма ред и това ме прави нервен. Понякога ми казват, че трябва да правя нещо, после ми казват, че не трябва да го правя. Това е обърквашо за мен. Чувствам се много важен, когато моето семейство ме пита какво мисля по даден въпрос.

Имам дневен режим. Ставам в....., закусвам и

Мама ме буди сутрин, за да ходя на училище. Другите неща си ги правя сам. Знам кога да уча и кога да играя. Не ме пускат на улицата след часа, защото.....

Най не ми харесва, когато трябва да.....
.....защото.....

Не разбирам защо трябва да правя.....

Любимият ми празник еКогато го празнуваме, аз правя различни неща, например.....

Веднъж не исках да ходя на.....
и

Понякога съм непослушен/непослушна. Веднъж направих
.....и ме наказаха с.....

Взех си поука (не си взех поука), защото

ОТНОШЕНИЯ В СЕМЕЙСТВОТО

Когато у дома е спокойно, обичаме да сме заедно и всеки е добре. Понякога се караме с братята, сестрите ми и други деца. И тогава нашите правят:

.....

Понякога вкъщи е много весело. Забавляваме се, когато.....

.....

Когато не ми е добре, тъжен съм или болен, или имам проблеми, нашите правят така...

.....

Доверието е когато.....Например, когато аз направих.....

С моите приятели се срещамеОт моите приятели майка ми харесва най-много,защото.....

Обичам, когато ми обещават неща и спазват обещанията си. Например, когато.....

.....

Когато нашите се карат, аз

Не обичам да се карат, но разбирам защо го правят.

Живея с.....

Бих искал да знам повече за

Аз съм в приемно семейство, знам защо съм тук.

Знам, че сега моите родители.....

ВСЕКИДНЕВНИ ГРИЖИ

За да съм нахранен и облечен, нашите

Те се грижат за мен като

Щеше да бъде по-добре, ако вкъщи имахмено нашите, въпреки всичко осигуряват.....

На закуска ям.....

На вечеря ям

Най-хубавото ястие, което приготвяме вкъщи е

Готви го

Трябва да се грижа за здравето си. За да съм здрав, ме карат да правя няколко неща

Познавам лекари, които ме лекуват, когато съм болен

Зъболекарят, който се грижи за зъбите ми е.....

Знам за секса и какво трябва да правя, за да не се разболея, да не ме насилват другите.

Знам, че наркотиците са вредни, защото

Когато хората имат проблем, те отиват при

Аз се чувствам сит, облечен добре, получавам грижи. Чувствам се добре

(посочи от 1 до 6)

OAK
FOUNDATION

www.detebg.org
www.protectedchildren.detebg.org

ИДЕНТИТЕТ

Родителите се отнасят към детето си като към отделен човек. Това означава, че детето има свое място, където може да остане само, свое мнение, свои желания, свои любими хора и вещи.

Още от малко детето показва тези неща, родителите ги забелязват, приемат, осигуряват.

Родителите разказват истории за живота си. Това е важно за детето. Така то разбира за рода си, за отношенията в него, за обичаите и традициите. Учи за религията.

Родителите събират снимки и рисунки на детето, показват свои. Така то си представя и фантазира за живота преди него и разбира връзката си с другите.

Родителите знаят кои са важните за детето хора. То най-много обича.....
(моля попълнете)

Родителите подкрепят детето да поддържа контакт с тях. Когато то не може да ги вижда често, те му помагат да пише писма, да говори по телефона, да им ходи на гости.

Родителите уважават и приемат детето такова, каквото е. Това означава, че се радват на добрите му страни, зачитат ги и не се гразнят на недостатъците му, защото знаят, че всеки ги има. По този начин те го учат да харесва и уважава себе си, да не се обвинява.

Родителите помагат на детето да избира, като му предлагат различни неща или решения. С израстването на детето родителите постепенно се отказват да налагат своите решения и мнения, а търсят неговите отговори и му помагат да ги казва. Като му помагат да говори, родителите му помагат да разбира себе си и да кара другите да го разбират. Така те помагат на детето да става самостоятелно. В същото време се грижат за това как се чувства то.

Например, когато се случи.....

Родителите се грижат детето да знае за своя пол и какво означава това за начина му на обличане, игрите и поведението му.

ЧУВСТВА

Родителите показват на детето, че го обичат, че е желано и показват радостта си при общуване с него. Родителите усещат как се чувства детето. Те знаят, че да говориш за чувствата си е трудно, но успяват да го правят.

Те умеят да слушат детето, да го питат, да не го прекъсват, когато говори. Така те научават за чувствата му, но и за важни неща за него – за мечтите и желанията му, защо постъпва по един или друг начин. Ако детето не обича да говори, родителите го оставят да изрази това, което го вълнува като рисува, играе, пее, твори.

Когато детето се радва, тъгува или тревожи, родителите успяват да го разбират. Те споделят радостите му и тъгите му, но успяват да го успокояват когато се тревожи или страхува.

Родителите търсят какво радва детето и му предоставят толкова, колкото могат. Не забравят рождени дни, празници и подаръци.

Когато е ядосано, родителите могат да говорят с детето. Родителите не карат умишлено детето да се чувства виновно или да се срамува. Децата стават лоши, когато се чувстват зле и родителите се опитват да разберат как.

Например, когато.....аз се опитах да.....
и/но.....

Децата се тревожат, когато се разделят и когато настъпват промени. Родителите говорят с детето за такива неща, ако то иска и му помагат да ги преживее. Когато за едно дете се грижат повече хора, между тях е добре да има съгласие за възпитанието на детето, за да не се обърква и тревожи то.

Родителите имат трудности. Те могат и трябва да бъдат честни с детето, но да не нанаяват чувствата му. Могат да се чувстват безпомощни да променят неща, които искат да променят. Ако това им е трудно, те могат да питат специалисти.

Колкото и да е трудна ситуацията, родителите се опитват да запазят надеждите си и да окуражават детето. Когато не знаят какво да правят с чувствата си, какво да кажат и какво да не кажат на детето, родителите се обръщат към специалист. Той е длъжен да ги слуша и разбира, защото това му е работата.

СТИМУЛИРАНЕ

Родителите показват и разказват на детето за света около него – дома, предметите в него, улицата, природата, чужди страни. Те насърчават детската любознателност. Играят, говорят, отговарят на въпроси.

Родителите познават какво обича да прави детето, какво го интересува, в какво е добро. Те хвалят детето за добрите и интересните неща, които измисля и прави. Помагат му да ги развива и показва. Заедно се радват на успехите.

Родителите помагат на детето да получи подходящо образование. Те подкрепят децата да ходят на детска градина и училище. Родителите знаят какво учи детето им там, какви предмети обича и кои предмети са му трудни. Помагат му.

Родителите познават учителите на детето и търсят информация от тях за успехите и трудностите на детето. Родителите познават възможностите на своето дете, насърчават неговите умения и не поставят непосилни за него задачи. Така го учат да върва в себе си.

Моля попълнете:

С какво те изненадва детето ти? С какви умения, знания, таланти?

.....

С какво детето ти иска да му помогнеш?

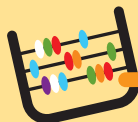
.....

Кога иска помощ?

.....

Какво обича да прави в училище/детската градина?

.....

ОТНОШЕНИЯ В СЕМЕЙСТВОТО

Когато животът в семейството е хубав, хората в него се уважават, говорят си, споделят, забавляват се заедно. Децата се чувстват добре и сигурни, защото са заедно със семейството си.

Моля попълнете:

Ние показваме, че обичаме и подкрепяме детето като

Когато животът в семейството е хубав и отношенията с чуждите хора също са по-хубави, защото хората се учат как да се гържат с другите хора първо в семейството. Ние учим децата на такива неща, като.....

Децата се учат на справедливост в семейството. Родителите не правят сравнение между децата. Когато децата се карат за нещо, ние, като родители,

Детето обича семейството си. Чувства се много привързано към

Детето обича приятелите си. Родителите ги познават и приемат.

Родителите обичат да прекарват време с детето. Например.....

Родителите знаят, че доверието е много важно. Затова спазват обещанията си и имат доверие на детето. Например.....

Те не крият истините от него. Признават грешките си, но могат да си прощават.

Когато учат детето на добро и лошо, самите родители правят добрите неща и не правят лошите.

Добри неща са.....

Лоши неща са.....

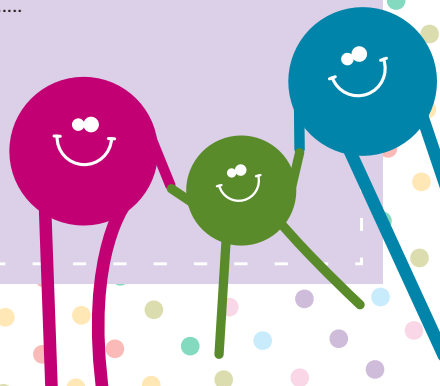
Понякога нарушават това и го обясняват на детето, като казват:

Родителите никога не карат детето да избира между близки хора - майка и баща, например. Когато майката и бащата се карат или са разделени, те не правят така, че детето да намрази другия. Те знаят , че другият родител остава важен за детето. Те правят така, че детето да вижда другия родител и се опитват да говорят добре за него. Например, казват на детето, че са разделени, защото

Родителите, макар и разделени, имат отговорност към детето.

Когато родителите са приемни, техните биологични деца имат информация за приемното дете, защо е настанено, какво трябва да правят, къде да потърсят помощ.

Помагам на биологичните и приемните ми деца да се разбират, уважават и познават все по-добре като.....

ВСЕКИДНЕВНИ ГРИЖИ

Родителите осигуряват храна, облекло и добро помещение за отглеждане на детето. Те знаят къде да получат помощ, когато имат нужда от такава. Познават правата си. Познават и специалисти като

.....
Детето е имунизирано и има личен лекар.

Движението за детето е нещо много хубаво. То играе, тича, прави упражнения, спортува. Родителите учат детето за отношенията с другия пол, за секса и за това как да се пазят от нежелани последици от него.

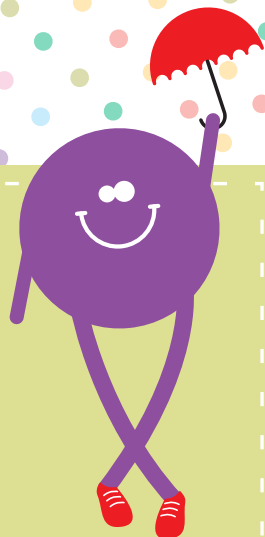
Вредните за здравето неща се познават, както и рисковете. Например - родителите говорят с децата си за наркотици, пушене, пиене и вредата от тях.

Родителите водят детето на консултации си знаят, че когато детето има проблем – със здравето, настроенията, поведението, ученето, те могат да потърсят помощ от

Родителите не оставят детето само, когато то не е добре. Например - майката или друг близък придружава детето, когато е болно и е в болницата.

БЕЗОПАСНОСТ

Родителите са се погрижили домът, в който живее детето им, да е безопасен за живота му. Те много добре познават своето дете и това какво е опасно за него във възрастта му, кое може да го нарани. А това са всички:

- остри предмети като: ножове, игли, куки за плетене;
- горещи предмети като: електрически уреди, контакти, печки, кибрити;
- вредни вещества като: перилни препарати, белина, лекарства;
- оръжия като пистолети, пушки, харпуни.

В семейството има правила за сигурност. Има и забрани. Родителите говорят с детето за тях и то постепенно ги приема за свои.

Родителите внимават децата им да не са близо до места, от които могат да паднат - тераси, парапети, прозорци, както и места, които са хлъзгави или неравни.

Родителите са внимателни извън дома. Те предпазват детето от нараняване в градския транспорт, на улицата, в парка. Учат детето да внимава как пресича улицата. Родителите пазят себе си от наранявания навън и обясняват това и на детето.

Когато детето тръгне на ясла, детска градина, занималня, училище, кръжок те говорят с детето за опасностите там и го слушат за това как се справя с тях. Учат го как да общува с непознати.

Родителите на по-големи деца познават местата, които децата им посещават и хората, с които се срещат извън семейството. Познават опасностите, които животът извън дома крие и говорят за тях с детето. Разказват истории, дават примери, но внимават да не плашат излишно детето. Така родителите учат детето да се пази.

Когато детето е наранено, те се грижат за него. Не го обвиняват за това, че е попаднало в риското за него положение.

Родителите не нараняват детето и го защитават, ако то е нападнато от друг.

Задача:

Отговорете на въпросите по-долу:

Кои са най-опасните места, хора, предмети за твоеото дете? Изброй най-опасните места, хора, предмети.

.....

.....

Как предпазваш детето си от опасностите?

.....

.....

.....

ПРАВИЛА

Семейството има правила. Това значи, че всеки знае какво трябва да се прави и какво не, какво е добре да се случи и какво не, какво е позволено и какво не. Редът в семейството създава усещане за сигурност на членовете му.

Детето познава правилата и ги разбира. Правилата могат да се променят и това става като всеки участва в това, включително и детето. Всичко, което се прави в семейството, е свързано с правила - веселбите, работата, задълженията.

Деца имат задължения и ги спазват. Детето има дневен режим, който също спазва, но може да променя след като го е договорил с родителя. Като спазват тези неща, децата се учат да са отговорни. Когато се грижат за друг, децата също се учат на отговорност.

Когато децата не спазват правилата родителите ги наказват. Наказанията трябва да учат, а не да унижават или да носят болка.

Родителите говорят с децата за това как и защо взимат решения. Те включват детето във взимането на решения, като го питат за мнението му.

Деца знаят какви правила спазват техните родители към другите хора – роднини и външни за семейството хора - служители и познати. Те са

Празниците са важни за детето. Когато детето участва в тях, то се чувства част от семейството и общността. Участието му в тях е доброволно.

Когато родителите са приемни или осиновители, те въвеждат детето в правилата на семейството и му дават възможност да ги променя, да създава свои. Те помагат на детето да приеме правилата, да ги разбере и не го насилват. Търпеливи са, защото знаят, че това изисква време.

Драги семейства,
Тази брошура и приказките за малките деца, приложени към нея, ще ни помагат да говорим за това как и кога родителите и близките успяват да правят така, че детето да се чувства сигурно, обичано, харесвано, гордо с постиженията си.

Когато говорим по тези въпроси, ще откриваме умения на родителите, техни въпроси и съмнения, тяхната нужда от подкрепа. В същите разговори ще чуем и детето, неговото мнение, неговите преживявания и искания.

Разговорите по тази брошура и приказките ще ни помогнат да разберем кой как се чувства, кой какво иска и кой какво трябва да прави, за да се чувства по-удоволетворен като родител, като дете и като помагач специалист.

Тези разговори няма да са идеалното решение на съмненията и трудностите, които съпътстват родителстването и детството. Те са едно начало на диалог, който може да породи добри промени за всички участници в него.

